

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
27 Iunie st. v.
9 Iuliu st. n.

Ese în fie-care duminică.
Redacțiunea în
Közép-utca nr. 395.

Nr. 26.

ANUL XVIII.
1882.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$,
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România 2 galbeni.

E l m i r a.

— Roman original. —

(Urmare.)

Nouă, ghiață și senin se schimbau ca nestatornicia omenescă. Ca săgeți tăiau saniele, aerul rece și sănatos.

La țărani porniră seșetorile, la clasa inteligintă thee dansante.

Aste seri, ce întruniau honorații în un centru, erau scena de escelare pentru dna Smêrdan și fiică.

Mai erau mame, erau și fete tinere și beștrâne, nici unele nu posedau talentul a monopoliză societatea, ca ele. Una prin pompă esteriôră, alta prin esplodarea rachetelor spirituale.

Rivalizau a captivă prin cei mai puținți factori a secului nostru. Prin aur și spirit.

Clavirul vibră, sub cap-de-operele classicilor. Chopin, Hayden, Mozart și Beethoven reinviau prin compozițiile lor admirate. Aplauze frenetice însoția fieșce-care producțiune.

Intermezele musicale se umpleau cu un cadril, ori polca français. Cei mai trecuți de ilusiile jocului, se delectau gustând diferitele bucate, prezentate în anumit anghiu pe vase de porcelan, ori argint.

În paușa mare se serviă thea.

De când progresarea culturală dase valmă unor prejudețe de castă, și nobleță strebună, educători și educătore se consideră ca membrii a familiilor respective.

Cu asta apoi dna Smêrdan nu se împacă.

Adastă tratare intimă, concesiuni întinse ca unei persône mai luminate, dar a o pune pe o tréptă cu ea, asta nebunie nu făcea. Așă nici odată nu invită pe Elmira, a le însoți.

Părere de rău nu escită la fêtă. Modestia nici că i se înălțase la asemenea dorinți. Preumblarea cu elevele i eră mai prețiosă în delectare, decât acele vi-site unde conversarea desnatură în fléc.

Totuși în sêra de primire o rugă dna Smêrdan cu cel mai dulce zimbet, a supraveghiă thea și bu-fetul.

Eră asta distincțiune ori înjosire? Fală sêu umi-lire?!

Îș mușcă buzele sânge. Întrase ca educătore, gu-vernantă au învățatorêsă, și nu ca servitore, de unde dară ast nou officiu?

Luptă mult până călcând țîșnitoriul orgoliu, se su-puse ispitei.

Nu vêduse încă o societate așă mare, în cerc privat. La părinții ei încă veniau prieteni și cunos-

cuți. Îș petreceau veseli, dar făr' a da petrecerii cu-tare nume, sêu chiar predicat.

Se îmbracă cu atențiune, de și din principiu apă-rea forte simplu.

Alese un vestmênt întunecat, întunecat ca inima ei. Nici o plantică sêu dantelă nu avea ca ornament. Un guler alb și medalionul în email, garnisau gruma-zul ei cam lung.

Mânilor se desenau fin, din brodăria manșetelor.

Când o chieamară, trecu repede la mēsa de theă. Prin ocuparea ei, se amestecau tonuri de musică, ac-centele ce strebăteau adânc. Prin ușa deschisă vedea femeii răpitate de joc. Când și când râteciă o păreche până la ea, neluând însă notiță, îș șoptiau tainele lor mai departe.

Voi a-i desconsideră, nu putu. Încercând a ride de sumeția lor, se simțiă mai mică decât atomul de pul-beră...

Perdută în o letargică amortîre, nu observă apro-pierea unui domn.

— Nu ți s'a urit dșôră? — întrebă el.

Se treși amarnic, la ce sê-i răspundă?

Dar fiind întâiul ce-o învrednici cu vorba, dișe:

— Sînt ocupată... nu me uresc!

— Eu cunosc o sumă de ocupațiuni, ce tôte sînt forte uriciöse. De exemplu: a ferbe theă, și-a o bé în societate monotônă. Am ôre dreptate?

Ea nu avu vreme, ai raspunde. Aușind vîjiitul unei rochii de metase, zări pe dna Smêrdan.

Cavalerul se retrase discret.

Cu buze contrase, și ochi scăpărători de mânia, rosti aspru:

— În serile mele de primire nu s'a introdus obi-ceiul, ca slugarii se-ș petrecă cu ôșpeții...

Fêta tresări. Auși ôre bine zdrobitorul cuvênt ce se referiă la ea?!

Între slugarii eră numerată? Cu Safta, Ion și Vlad?

Tremurând de ofensată vru sê-i spună: că asimilaț de cultură, nu esistă barieră despărțitore între stăpân și slugă. Dar domnul de mai nainte întră.

— Te poți retrage la fetițe, — porunci dna, apoi trecu în alta parte.

Elmira eși ametiță. Până la chilie se ținu de pă-reți, ca sê nu cadă. Înturburată durere a urieșei umi-liri, internul i se bătea ca marea infurtunată.

Singură eră, singură, părăsită și — înjosită.

Candela șovăiă flacări, ce mișcau mobile și per-dele. Pe drum o buhă țipă cobitor.

Iadul se ruinase pe Elmira. Pustful situațiunii o sbiciuă demonic.

Cine a silit-o în ea, alungându-o din aretul iubitorilor ei părinți? Cine a împins-o la oameni străini? Amarul, femea, ori voia ei liberă și neinduplecată?

În disarmonica ruptură i veni să fugă... să piéră, ignorând scrupul și conștiința. Să se lapede de-o chemare ce-i fu arena umilirilor.

Neastâmpărul gonitor mesură lungimea și lățimea spațiului, ca duhul fără pace. Lângă elevele dorminde, opri pașul. Linișcea lor ironiză starea pătîmîsă a ei.

De mult găsi un alt accept, de mult ocaziunea-i dase loc în o familie de simț. Dar pentru ele respinse, îndurând șicane și înjosiri; pentru ele, căci ce cuprindea inima ei în dragoste, cuprindea cu tot și nu în parte.

Din iubire cătră ele, își călcăse și aplecările naturale. Ce n'ar fi făcut altă dată pentru ori ce promisiuni, acum făcea din iubire.

Și nu a ajuns destinului atât?

— Plec!... me duc... strigă prin mărgăritarii dinților. Fug de aici... nu sufer mai mult! — esclamă în lupta patimilor.

Eră aprópe să iese... să plece... când dădu de cartea otrăvitului Heine, deschise la strofele :

„Die ganze Welt der Schmerzen muss ich tragen
— — — — — und brechen
Will mir das Herz . . .
Du stolzes Herz! Du hast es ja gewollt.
Du wolltest glücklich sein, unendlich glücklich,
Oder unendlich elend . . .
Stolzes Herz!
Jetzt bist du! . . .“

— Nenorocite! te pricep, — dîse ea. Fug, dar te iau cu mine...

În acel minut orologiul bisericeii bătú douăspre-dece.

— E césul strigoilor! — șopti înfiorată. Eul rău me trase în probă spurcată.

Atinsă ca de geniul apărător, abandonă fantómele asupritóre, fágăduind a rămáne credincioasă elevelor.

Eră și pré ticăloseșce a le părăsi acum, când frageda desvotare reclamă conducerea ei mai mult.

În învingerea patimilor, hotărîrea i răpi odihna somnului. Apucând a lucră, acul se tempí, așa încalcă noduri.

Împingându-le în laturi, își proptí capul privind în întinericul de afară.

Opidul zăcea fără zare de lumină, și fără alt sgot ca lătratul cânilor.

Suvenirea, cruda hienă, desgropă în međul nopții lóte amintirile trecutului...

Amintiri de o junie cu ڃile de sóre, și amăgiri; de un mormént fără morti, și de altul udat cu lacrimi prietenești.

De o siliá cineva a le istorisi, preferá — mórtea.

V.

Precum focul învêrtoșeză oțelul, așa învêrtoșeză esperința pe om.

Ținuta învêtătoresei nu perdú nimic din serioasa-i modestie. Tăcută și retrasă își urmă activitatea, netradând apriga luptă, au anevoioasă învingere ce dobândi.

Dna Smêrdan se căi de precipitata mánie, ce-i rupse asprele cuvinte, avénd témă nu cum va a perde harnica fêta.

Dar observând pré satisfăcută, că Elmira nu le cumpeni în dece cumpene, își închipui a poșede acel ion, care pe supuși înfrénă în respectul mai cuvenit.

Lăudându-se în sine, numiá procedura nimerită, și fôrte corectă.

Ar fi remunerat pe Elmira ici colea cu câte o escursiune în trăsură, decă aceea nu le respingea cu atâta resoluțiune.

— Mai mult nu! — dîse ea. Ce am pățit odată, a dóua óra m'ar frânge, ori îndepártă pentru veci.

Retragerea nu-i fu mult de ticnă. După sistarea buchetelor, o umbră furișată aruncă epistole afumate de — tutun.

Hártia colorata, lacul sigilului și scrisul țapén, espicau pe trimițător.

Curiositatea nu i se escită. Închise cum erau, sub cuvertă generală le trimise la adresa coconășului Smêrdan.

De gândiá Elmira, că asta corespondință e tăinuită, se înșelá. Cu ochi de Argus controlă mama îngerminatele pasiuni ale fiului.

Îl șciá îndêrêtnic, noii gârgăuni la început nu o umplură cu suspiciuni. Contá și pe planurile ei, dar până la esecutarea lor, ce strică galanteria unui june de 23 ani?

Mai apoi esperiând îngroșarea glumei, o suci altcum.

Tăcú cât tăcú, când rupéndu-i se nodul în gât, îl admoniá în așa chip :

— Dorința mea în referința însuratului teu, o cunoșci pré bine. Vei luá o fetă de nēm și avere. Las guvernantei nebunii și scrisori, însă juráminte — imi derog!

El își suci musteța, respundénd în cel mai nepăsător glas :

— Însuratul meu e tréba mea. Eu și ea n'am vorbit încă gurá la gurá. Când ai face, întâi i spun, că mi e dragă...

Réu deú! Din suspect deveni lucru fôrte serios. Spiru eră cu cap de fier. Ce intrá în el, nime nu mai scotea.

Mama pățita de năravurile lui, nu opugná, nu cumva sê-i se înrădăcineze pofta. Sondá pe ascuns, oséndind fêta cochetă ce își întinse lațul.

Frémântându-și speculantul crier, cum sê țină junii mai îndepártati unul de altul, ocupá fêta în așa mesurá, cât aceea numai a resuffá avea timp.

De abđicea Elmirei postul, cu o lovitură se sfêrșia, căci Spiru eră cu inima în ochi, iubind numai ce vedea. Dar calea asta i da de-o parte dobéndă, de alta perdere. Și naturelul ei practic, cercá ori unde câștig duplu.

Deci combină, ce sê facă? Cum sê isbutescă? Sáriá ca ciocárliá cruciș și curmeđiș cu câte o idee. Nefiind de haz, le resterná țesénd altele.

În butul lor sosi Evelinei o prietenă din pension. Fetiță drăgálașă, cu bucle blonde și buze cireșii.

Avea numai tată. ampioiat ales. Ea bine educată, și cu zestre considerabilă.

Cum eră, putea stêrni Spirului interes pentru ea. Ca scaiul se acățá de asta idee magnifică.

Tinera copilă ducea un rai de veselie cu sine. Ca păsêruica primăverei sborá prin desișul mobilelor, prin grădină la neobositul Smêrdan, și în „templu“ guvernantei.

Evelină nu pré se ținea de silfidicele ei alergări. I displăcea negenata fire, nelinsă de coțofănósele forme ale etichetei. Inițiată însă în proiectul mamei, avea sê învingá repulsiunile, pentru salvarea fratelui.

Amica găsi pe acest frate cravatat de tot motonon.

I cântase, i surise cu gropițe în obraz, el nemișcat aiuriá cu mintea pe alte locuri.

Dela un timp îl părăsi cu totul, petrecéndu-și cu

alții mai vivaci, mai cavaleri. Nici habar nu avea, că pericolită pe Evelina cu perderea adoratorilor.

Atunci dna Smêrdan socoti oportun momentul de a-și începe acțiunea.

În mêtasă obligată modernă, descoperi fetei impresia simpatice ce-i însuflă la prima vedere. Apoi întrebă, că ce părere își făcu despre fiul ei?

Fetița gângăvi: „E cam — melancolic“.

— Par Dieu! virtute rară la juni, cred că nu îți displace, — observă Evelina.

Fetița mirată, măsură mama, măsură feta. În fine luminându-i-se zăpăcela, ghici, la ce țintesc ele.

Insolența fu prè de pipăit. Obraznica supoziție o indignă, încât trâmîse îndată la biroul telegrafic, incunoscîntînd pe tatăl ei, în ce și se-o aștepte.

O lovitură mai zdrobitoare nu putea să vină pentru ambițiunea Smêrdănesei. Furia nemărginită i contrase fisionomia în chip de spaimă.

Ar fi scos pe ușe feta, de nu întreveniă Evelina moderându-i alterarea. Eră și prè mult, ofensatorul refuz i remase ca fierul ars pe frunte.

Ceea ce o mai împacă, eră conștiința că afară de ele trei nime nu știea afrontul.

Copleșită încâtva, avu curagiul să-și redice de nou capul, și încă mai sus.

— Vreu o raritate de noră! — se obiceiuse a esclama.

— Să-ș alegă băietul! — răspundea tata.

— Raritatea e aici! — aretă Spiru cătră locuința Elmirei.

— Ești nebun? O sêracă și fetă de învățator? — strigă ea.

— Mie alta nu-mi trebuie, — întregea fiul cu flegmă desêvêrsită.

Destul că ea, zbêrnăită de planuri sumete, o luă pe la fetele ce-i plăceau ei.

Nu uitase refuzul prim, dar o frapă de môrte al doilea, și altele ce urmară.

Eră cu puțință un așa blam, trêntit ei, dătătorea tonului, concucătorea tuturor mișcărilor sociale din loc?

Adevêr cumplit! Ea cădû afund în aprețierea publică.

Firea ei iute, înversunarea-i oribilă, rupea tôte relațiunile sociale. La ce-i folosiau prieteni ori cunoscuți? Falsi erau toți, maliția lor se bucură de căderea ei.

Însê nu-i strică mai mult ruperea relațiunilor? Dându-și de gol supêrarea, nu-i convingea, că refuzul o indemnase a-ș resbună?

Și decăt să devină ridiculă, preferiă môrtea.

Renunciă dar de ocamdată la insuratul lui Spiru.

Dar flăcăul nu renunciă. El își ocăriă mama în tot modul. Și nu cu multe vorbe; o loviă cu una, de sughiiă bieta.

Cu inima inundată, ea se spovedi dodei Fira, care eră inițiată în interesele casei ei. Îș versase amarul, creșdend că va căpêta cel puțin o vorbă de mângâiere.

Bêtrâna încă ar fi vrut asta, dar onestitatea nu o lăsă să miuțescă.

— Spiru n'a învățat carte, n'a portat condeiul, n'a ținut barda și n'a dîres cornele plugului: cine socoți să se mărite după el? — întrebă țêrana.

Smêrdănesă sări în picioare:

— Ar fi cine, dar s'a nărodit de potca ce hrănesc! . . .

— De cine? — întrebă bêtrâna.

— De învățatorița . . .

— Așă! Apoi nu e înțelept?

Mama răspunde tremurând:

— Ea e de părinți sêrmani?

— Se pôte! or fi însê ômeni de trêbă. Mai bine dă voie copilului: Pôte că așă se va alege din el ceva de Dômne. Muieroa harnică face minuni din bărbatul ei . . .

Mama pricepû umilirea și totuș esclamă:

— Dar eu, dodă Fira, remân de ocară . . .

— De ce ocară? Au e vr'o desmățată, ori leneșă și hăbăucită?

— Nu! dar . . .

— Ascultă! Am un fecior, țină mi-l sfinții: dau eu noră mai aședată nu-mi poftesc. E voinică, și frumôsă ca o flôre . . .

Femeia în opreg i vorbi simplu. Dar efectul vorbelor ei ca fulgerul pêtrunse în mîntea combinatôre a dnei Smêrdan. I pionară urechile, iêr jêlosia sgarăită iubirea mămescă. De Evelina nu rostise încă bêtrâna o astfel de laudă.

Nimic însê nu calmă mânia, decăt prospectul de a perde alt interes mai vital.

Prospectul a perde un ginere ca fiul Fîrei o scoțea din mînți.

Trăise în asta închipuire așă sigură, ca de o trêbă făptuită.

Interesul periclitat, frica a nu remănê pe jos cu tôte ambițioșele planuri, o impresionară într'atata, încât ênsaș Evelina nu înțelegoa grația întôrsă spre guvernantă.

De a fost ea până aci o „slugă“, acum deveni o ființă vrednică de atențiune

Dômna mai mergea la ea, mai o întrebă una alta despre părinți și frați. Dar stând tot sus, de acolo revêrsând când și când un picur de grație.

Vederile Elmirei erau, că afectôșele dovești ascund un alt interes. Esperințele o convinsêră, că asta femeie se făcea luntre și punte numai după căștig.

Când rëndunicele saluuară vechile cuiburi, iêr Fira primi șcirea despre sosirea fiului iubit, dna Smêrdan împărtăși guvernantei cinstea de care o face-părtășe, cerêndu-i invoirea a fi soția lui Spiru.

Elmira repăși de suprindere.

— Am fost pôte aspră câte odată cu dta, dar șcii că sînt prè nervôsă, — dișe ea, esplicând mișcarea fetei drept confirmarea cererii.

Elmira nu-i răspunde, dar nici nu își puse mîna în palma deschisă. În situațiunea ei, acest ofert fu o nouă disgrăcie a sorții.

Ea, care în tôteă junia ei nu-ș aduse aminte de eventualitatea unui măritiș, acum cu 23 ani înrumeni până la grumaz.

Considerând caracterul căsătoriei ca un ce mai sânt, ca împlinirea întregii destinațiuni pămêntesci: idealul ei eră un bărbat primit din iubire adevêrată. Fragedia stimei să fie în cumpêna traiului, balanțând cu fericirea curată.

Ea putea răspunde franc dnei Smêrdan, dar totuș buna cuviința i șopti, a cere termin de pregândire, ei și părinților.

Eră decisă să lungêscă acel termin, ca junele să-ș schimbe gustul.

Nu se declară încă, dar Spiru plin de speranțe, o urmăriă ori unde. Îndesert se feriă dênsa, ieșind rar; dragostea lui se învăpăiase mai mult, de cât s'o stingă severa ei privire.

Cu el porniă și mama a o capacită în tôte modurile unei firi viclene. Acuș o laudă, acuș i arêta ce noroc dase de ea, putênd să între în o familie ca a ei.

Scârbită de egoismul cu care voiau a o incatenă de têndălitoriul fiu, bucuros căută alt loc, dar nu găsi.

Arșdend din doue părți, dna Smêrdan se zăbuni în

pregătiri pentru primirea dlui Slătianu, presumpțivul mire al Evelinei.

Pentru învățătorăsa remase partea cea mai grea din lucru. În jos în sus; prin garderobă și grădină.

Și ea eră curiosă de ôspele așteptat, căci în suvenirea trecutului numele Slătianu nu-i sună de tot străin.

Trei zile, două, una mai eră până la sosire. Tôte se prezentau în paradă. Salonul cu poleituri prôspete, fereștile cu perdele de damasc, ambitul văpsit, având marginea ca un gard viu compus din plante în-pupite.

Dna Smêrdan chioră și în jos și în sus drumul. Evelina își mască neastempêrul, în deliciul vestmêntului ce se trăgea pe podelele lucii.

Dar fatalismul vru, ca în locul celui așteptat să vină alt ôspe. Soția unchiului mort, după care Smêrdăneșcii aveau să moștenescă.

Bucuria eră mare, și nu prê.

Mătușa, între 40—50 ani, se presintă cu rară amabilitate, găsită numai la acele femei, cari susțin demnitatea lor cu constanță.

În sărutul întêlnirii își esprimă îndestulirea de aspectul prôspêt ce ornă tôte.

— Avem fêtă mare, — țise stăpâna fâlôsă.

— Și e frumușică, — adause mătușa. Nu mai puțin imi plac și micile puiculițe...

* * *

— Nepôtă! stau numai ați, — țise la zelul ce desvoltară pentru comoditatea ei. Cuprinsă de dorul vostru, incungiurai pe aici; dimineta pornesc la băi. Deci lăsați tôte, și haid să ne sfătuim!

Lângă ea pe divan povestii mama ca positivități tôte visele ei pentru Evelina. Slătianu ocupă în România un post onorific, și afară de bêtrâna Firă, alt consângeam nu posedă.

— Așă dară, nepôtă, noroc! — gratulă mătușa. Fêta-i flôre, dă-o când e ceruță și nu după ce fug toți. Bine, prê bine! Spiru ostășeșce și acum?

— Până la tómnă. Să isprăvim cu Evelina, apoi îl aședăm și pe el...

— Asta nici într'un chip! — admoniă mătușa Junii pot așteptă; cu mintea și norocul creșce...

Mama fu prê lașă a-i descoperi adevêrul. Într'un moment liber șopti și Elmirei, să nu spună mătușei starea lucrului.

La mēsa bine arangiată, între bucate gustuôse și vinuri escelente, bêtrâna își preumblă mai de multe ori privirea pe guvernanta.

— Nepôtă! imi trebuie o inșoțitóre; n'ai vrê să-mi lași asta fêtă? — întrebă ea căscând.

Dna Smêrdan se învoi, și Elmira plecă cu mătușa la băi. Fiind căldura mare, ele nu călêtoriau în continuu, ci la stațiuni mai demne se opriau.

Sosiră la Z. Posiția romantică a orașului îndemnă pe mătușa a-l cercetă mai de aprôpe

— Ceriule! — murmură Elmira pe veranda otelului, vêdând din doi bărbați unul cum o ficsă.

Eră Severin. Veniă spre ele.

Nu ameți, nici că șovăi. Fu însă mai fără resuflu când își puse degetele în a lui, presentându-l mătușei, ca pe un vechiu cunoscut, ce-i mântuise viața...

Fasonul elegant, conversarea interesantă impresiunară bine pe mătușa. Călêtorise și ea prin Germânia, reimprospetarea suvenirii o făcù forte vorbăreță.

În serina expresie a Elmirei nu s'ar fi presupus regretul și căința. Se credea așă de îmbêtrânită.

Și Severin eră schimbat, esteriorul încătușitor pâlise. Fire albe sclipiau din ebenul pêrului, ochiul păs-

tră energia, dar raza visionară perise, înlocuindu-se prin o obosire lăncedă.

Din june, devenise bărbat. Glasul i eră fără pasiune, însă afund și armonios. Agitat în suflet, fără se amintescă trecutul, eră prevenitor, cum se cuvine bărbatului civilizat.

Elmira propuse o excursiune în giur; mătușa o primi cu deosebită plăcere.

Peste apa ce curgea leneșă, suiră còsta unei înălțimi cu vîi, de unde vederea eră măreță.

Pe retezatul creșcet al dêlurilor, industria înșirase șinele unui drum de fer. Jos țîșniau isvóre, în drêpta o ruină vorbiă de timpurile străbune, iêr în valea mai ascunsă Severin arêtă locul seu natal... Un cuib lipit de o stâncă...

Adiari recorôse suflară 'n față. Și inima Elmirei se sbuciumă 'n secret.

Ani întregi nutrise ea ascunsul dor a-l revedé; dar acum, lângă el, eră să fugă din resputeri.

Prin iërba verde, Severin observă niște „nu-meuită”. Compuse două buchete și le oferì damelor.

Eră al doile buchet pentru Elmira. Dar ce diferință între ele?!

Sosi sêra, se coboriră, apoi damele se retraseră în odăile lor. Mătușa se culcă și adormi.

Ce nôpte fu asta pentru Elmira?

Cu fața îngropată în perini, își ascundea ea suspinele, dar pe când ca o ironie a sorții, musica din grădină i trimitea acele minunate note, ce compun „valsul „Serenade”.

Demineta cu pleope mai grele ascultă pe Severin, carele asemenea petrecù în insomnie, ce însă se talmăci numai prin o privire lungă... strebătătóre.

Și el eră agitat; trecut prin fazele luptei pentru esistință, nu uitase cuvintele lui Tasilo, despre o fêtă practică și precalculată...

Dar în acest moment, peri urita iconă ce portase cu el. O inspirațiune nobilă pledă pentru fêta din naîntea sa, a cărei chip reoglindă pudôrea și curăția.

(Va urmă.)

Emilia Lungu.

Unei dómne

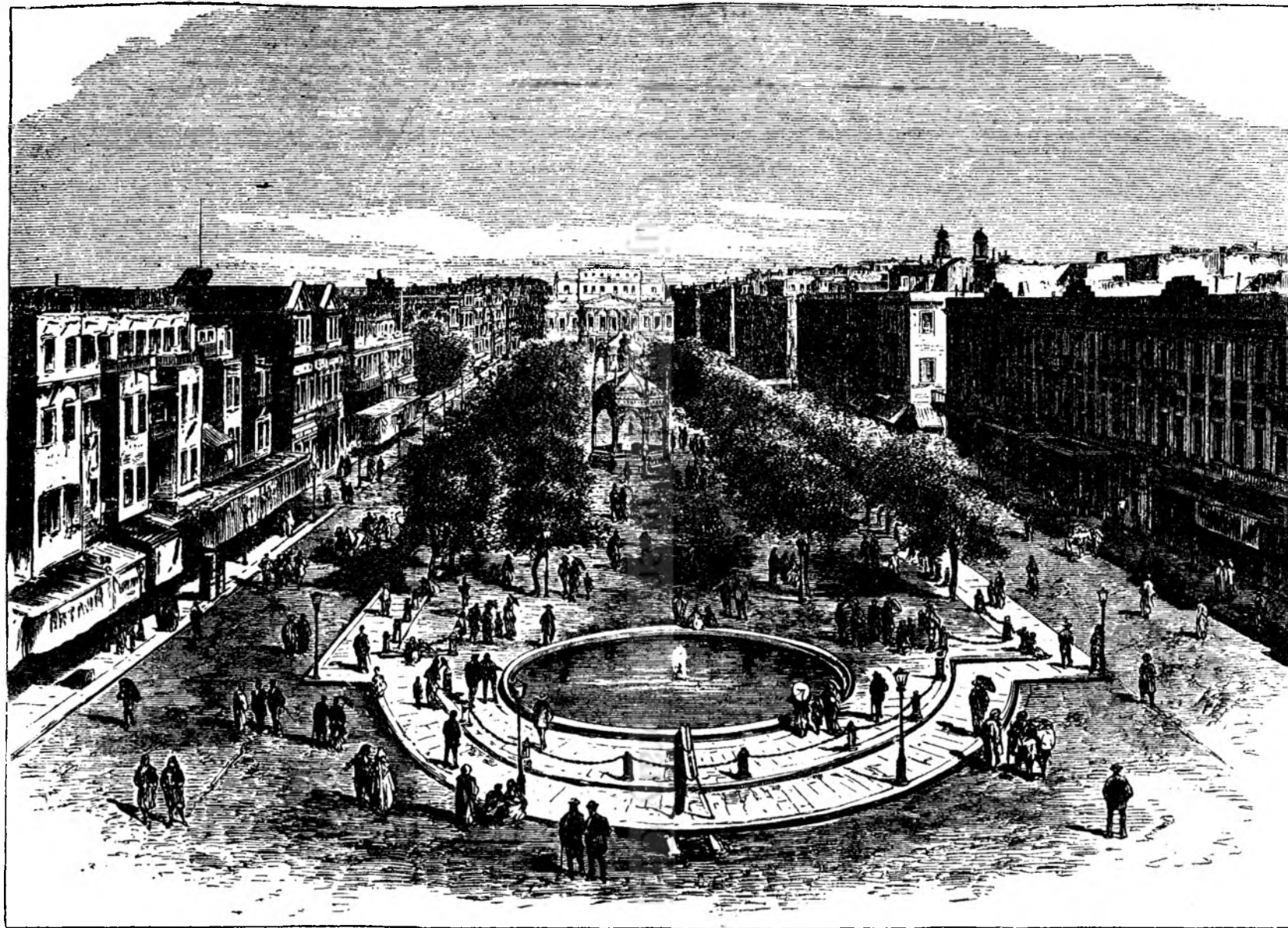
care doreșce să fie cântată.

„Doresc să ffu cântată!“ Mi-ai țis, c'un zimbet care
Dorinței tale face pe ori cine-a se 'nchină
Ca mine; dar zădarnic me cere a te cântă!
Nu pot să cânt pe-acea ce rid în nepășare
De ori și cine are un suflet iubitor,
Căci lira mea să cânte nu vrê, decât amor.

Am vrut să cânt virtutea-ți cea rece, cuminția
Cea tristă și morala-ți severă, am vrut să cânt
Figura ta mai albă ca gândul cel mai sânt
Și ochii tei cei negri, dar dulci ca veselie,
Și tot în tine: ênsu-și surisu-ți mușcător;
Dar lira mea să cânte nu vrê, de cât amor.

Vrei lira-mi să te cânte și lumea să te-admire?
Încetă de-a mai ride de cei ce te iubesc,
Lăsând celor urite, cu cari se învoiesc,
Ideile-ți severe; un idol de iubire
Vei fi atunci și lira-mi, prin cântece de dor,
Îți va sânti altarul unui etern amor!

Iuliu I. Roșca.

Piața Mehemed-Ali în Alecsandria.

Regimentul român Bucovinean nr. 41 în Bosnia.

— Schiță. —

Intr'a 14 august 1878 se mobilisă printr'un ordin al ministeriului de rebel regimentul român Bucovinean nr. 41 baron Kellner, împreună cu divisiunea I, care făcea parte din acest regiment. Regimentul eră atunci staționat în Viena. Comanda de rezervă a regimentului din Cernăuți înșciință în mod telegrafic capitanaturile din totă Bucovina, ca să conchiame pe rezerviști îndată la Cernăuți la arme.

Deja a două și sosiau Români soldați din apropierea Cernăuților, dar chiar și din Siret, Sucevă și Rădăuți, cu o linișce, pare că ar fi o jucărie a purtă resboiu. A patra și viniau și Dorneni și Câmpulungeni, plini de mândrie, cu un săcușor mic pe spate cu merinde și cu un alt în mână, și neabătându-se nicăiri în orașul Cernăuți, se îndreptau de a dreptul spre tolocă numită „Pulverthurm“, pe al cărei capăt se rădicau baracele militare, rădicate provisor de comuna Cernăuților, adevca până ce-i va vini ideia bună, să zidescă o casarmă de piatră.

Și intru adevăr! Cernăuțenii sânt un popor curios, li place mult provisorul scump: baracele aceste costă numai 24,000 fl. v. a., pentru aceea însă n'au ei plăcerea de a avé o musică militară, care după o înaltă poruncă atât timp va să lipsescă, până ce nu vor zidi casarme.

Lângă aceste barace se asedă pe verdetă ai noștri rezerviști, punând bagagele lor portative într'o parte și ingrigindu-le bine, să nu le iee vre-un nechiemat magazinar.

Acești Români nu-s așa de neesperți.

Trei ani de zile au servit ei mai nainte în linie la regimentul lor baron Kellner ba în Leov, ba în Viena, și au vedut multă lume, dar și mulți potlogari. Nu într'o duminică i găsi ai în Viena pe la Lerchenfeld într'o cafenea seu restaurație, bând cafea seu bere și cetind gazete, dară cu litere întorse în jos; și le ținea mult în mână, până nu observă bine lumea, că infanteristul N. Bărsăban din Bucovina știe și ceti gazete ca și totă lumea din Viena. Dora nici lumea din Bucovina nu-i mai prastă ca asta din Viena. Și nemțeșce, de nu vorbeșce fieșce-care dintre ei bine, cel puțin pricep ei ceva germăneșce. Să nu te miri dar când auđi pe unul seu pe altul dăcând: „Dumme Kerl“. Pe mulți i veđi cu țigări aprinse și bine sucite.

Nici pré trist, nici pré vesel, sed ei așa. Esercitiile militare din linie li-au înrădăcinat pré multă datorie spre miliție; chiebat la miliție, fieșce alt interes devine lor secundar, el gândeșce numai cum, să-și implinescă datoria mai bine. Și intru adevăr! Când veđi mai totă junimea din Bucovina, fără destingere de stare și cultură, alergând cu grăbire la stindardul desvilit în Cernăuți, te cuprinde ca și cătană o mândrie, cređi a vedé mai că totă țera pusă sub arme și gata de a apără hotarele țerii amenințate. Cređi, că au sosit ier timpurile lui Xerxes.

Soseșce căpitanul comandei districtuale de inrolare. Re-erviștiu predau pasporturile lor militare și un corporal i duce îndată la magazia militară, ca să-i îmbrace. Și ier alți rezerviști sosesc, ce se presintă la căpitanul. Așa merge de vre-o 4 zile. Orașul Cernăuți e în ferbere; observi o mișcare, ce nu o găsi ai mai nainte. Totă lumea vorbeșce numai de Bosnia și de Turci, cari batjocoresc chiar morții, tăindu-i capitele și desbrăcându-i de tote strade. Și acel Hađi Loja? Acest pop țurcesc nebun și toldeuna descult și sdrențuros a ajuns la un renume nainte căruja dispar momentan

tote somilățiile lunei. Copiți se sparie la auđirea acestui nume; e un monstrum de cruđime. Bosnećii amenință la Doboi pe Szapary cu peire. În tote cafenelele și restaurații auđi cântând noul marș Bosneac: „Și în Bosnia e cerul albastru“ („Und in Bosnien ist der Himmel blau“.) Dară soseșce o șcire veselă telegrafică: Serajevo a căđut, și trupele austriace l'au cuprins. Inimele se mai înveseliră.

Dară rezerviști tot se pregătesc la resboiu; în monture de resboiu se primblă ei prin oraș și espeđieșcă scrisori peste scrisori pe acasă, căci intr'a 23 aug. au să se pornescă în Bosnia. Orașul Cernăuți se pregăteșce deci la o petrecere demnă a acestor soldați mândri. Intr'a 22 aug. după amedăđi sânt pe tolocă numită „Pulverthurm“ multe mese întinse, lângă cari mulțime de poloboce cu bere și rachiu, veđi în alt loc cum pitarii taie pânea în bucățele. Toți rezerviști ieră din bărace și formeză în jurul meselor un patrunghiu mare, oficerii activi și cățiva oficeri de rezervă, cari au să conducă transportul rezerviștilor, se duc în lăuntru. Tolocă totă e plină de omeni, bărbați, copți și copile, unii admirând sceneria, alții așteptând ce o să viia cu lacrimi în ochi: al lor tată, frate seu fiu plecă la resboiu și cine mai știe, ori de-l vor mai vedé. Auđi pe un căpitan vorbind romăneșce cătră cătanele, cari respund cu ura! nesfērșită.

Totă noptea nu mai dorme orașul; pe la mieđul nopții veđi mulțime nenumărată primblându-se, așteptând ora a treia a demineții, când au să se pornescă rezerviști la Bosnia. Eră o nopte frumoșă și senină.

Pe la 2 ore noptea lumea e plină pe stradele orașului, pare că e un iarmaroc în međul nopții. La 2^{1/2} se aud bătalele de tobă, rezerviști au părăsit baracele dela „Pulverthurm“ și se duc spre gară.

La 3 ore demineța veđi la gara Cernăuților mai bine de 3000 de rezerviști, de abia mai se zăreșce capetul șirului. Oficerii de rezervă ai regimentului s'au conchiemat de a dreptul la Rajevo-Selo situat pe riul Sava în Slavonia, în cotro s'a dus regimentul încă la 14 aug. din Viena.

Mulțime de lume în tote părțile garei, alta mai mare soseșce, și se împinge.

După inspectarea rezerviștilor de cătră comandantul Cernăuților baron Uracca începă învagonarea lor, care dură peste o oră.

Scene dintre cele mai triste observai acū. Acolo leșină o jidancă, comerciantă bogată, al cărei unic fiu merge ca voluntar de 1 an în resboiu; ea pare ca presimția. că n'are să-l mai vedă. Sărmanul căđu în lupta dela Bandin Odeac, lovit de un glonț drept în inimă. Acolo plânge o boeriță română, al cărei june bărbat intră în vagon; și el muri în Bosnia, lovit de un glonț de tun, care i sfarmase falcă de tot. Ea sărmana nu-l mai veđu. Acolo ieră soldații îmbrățișându-se cu familiile lor, cu fețe palide, trupuri pare ca înțepenite: și ei nu vorbeșce nici un cuvânt. Ce o să fi gândit ei? Veđi și bărbați de stat, încărunțiți în servițiile statului și cari nu cunosc milă dinaintea legei, și ei sânt plini de lacrimi în ochi la despărțirea fiilor lor. Și acolo veđi mulțimea de omeni, străini mobilisaților, dar și ei sânt tristi.

Așa-i! de când e armata de popor.

Și departe eră deja trenul mobilisaților, și mulțimea sta încă nemișcată. Se auđia numai ura! nesfērșită a plecândilor mobilisați.

Cu încetul se imprăștiă mulțimea, membrii familiilor se întorseră în oraș.

Transportul găseșce în totă călătoria prin Galizia și Ungaria o primire bună, în restaurații se înțelege și pentru bună plată. Soldații cântă și chiuesc într'una. Când din când se aude un fluer duios și deluri acope-

rite cu păduri verzi, cari la însărutul zilei strălucesc de diori roșatice, se schimbă necontentit. Nu-i mirare, decă câte odată cuprinde pe soldatul un dor nespul...

Într'a 27 aug. sosese transportul la Pesta, unde după îmbarcare pe corabie plecă pe Dunarea în jos. La Esseg s'a debărcat transportul, de unde plecă pe uscat spre Brood. Deja la 9 ore dimineața începuse o căldură nespulă. Soldații picau jos ca mușcele. Unul cădu lovit de pălitura sôrelui și după o agonie strânică de câteva minute a și murit. Ieră un alt, desperat de osteneală și de căldură, se impușcă. Sërmanii soldați se tērăiau numai, și plângeau dorind mörte, ca să scape mai de grabă de necasuri. Cu mari greutateți ajunse acest transport la Vuca.

Și în toate zilele trec prin locul acesta regimente de infanterie și în toate zilele rămân câți-va morți pe drum.

Într'a 30 aug. 1878 ajunse transportul la Brood. Acı stetu el mai multe zile, așteptând sosirea regimentului de câmp din Rajevo-Selo, care e situat pe riul Save în sus de Brood.

Orășelul Brood e situat pe riul Sava și aici se ved deja multe fese turcești și se bé și pe ici colea cafea turcescă: e un orășel cu aspect mai mult turcesc. În fața Broodului peste Sava se află Broodul turcesc, un sat. Se vede de dincoace un castel de lemn, în care se află un căpitan turcesc închis cu câțiva ômeni, carele nu voiă să se predee Austriacilor.

Soldații, după ce se restaurară de oboselă, se împrașciară prin Brood, spre a se aprovisionă cu cele trebuincioșe pentru Bosnia. Este a trece într'o țeră, unde nu se capetă nimică. Ori unde te întorceai în acest oraș mic, dedeai tot de soldați; aci rezerviții din Ungaria, acolo din Moravia, acolo cavaleriă etc. O taberă întregă! Ce scenerie frumôsă! Și Croații șciu a întrebuiința privilegiul. Prețurile le-au suit de odată iute și soldații plătesc scump. Mâne seu poimâne au să fie mulțamiți, se potă vedé măcar aceste lucruri. Și toți sânt veseli. Unii cântă din fluer, și din când în când se aude un cântec de jale, o doină; alții scriu la epistole pe la familiile și cunoșcuii lor. Nu unul lăsase o fintă drăgălașe, care acasă suspină și plânge amar. Fieșce-care cătănoiu, ce a învățat ađi-buchi, îndată ce ajunge într'o stație de odihnă, scrie și cine nu șcie a scrie, rögă pe alții să-i scrie. De abiă își pote cineva inchipui, câte mii și mii de scrisori plec și sosesc dîlnic în Brood.

Sosı și regimentul dela Rajevo-Selo, cu toți oficerii de rezervă în Brood; și îndată și începü inrolarea rezerviților pe la companiile lor. Regimentul, ce avuse până ieri nici o mie de ômeni, acü e 3000 de ômeni de tare, și între cari găsești reprezentanți dela țeranul cel mai prost până la aristocratul cel mai mare, dar aci sânt toți egali, stau sub o disciplină egală și cu aceeași țintă, și cu toate aceste de diferită înteligință și cultură. O adevărată armată poporală!

Ce diferință între armata de astăzi și cea de odinioară, când numai țeranii erau soldați obligați? Cum purtau resbóiele acele și cum pörtă acü aceste? Esemplu mare aflăm în resbóiele purtate de Prusia, acü împărătia Germania, care a devenit prin armata ei poporală și numai prin ea o putere dictatöre în Europa.

Divisia I, din care făcea parte regimentul Bucovinean, eră tötă concentrată în Brood, în totul 15,000 de ômeni. Brigada întâie formă regimentul Bucovinean cu regimentul nr. 37. Archiducele Iosif din Oradea-mare, asemenea regiment românesc; brigada a două custă din regimentul Vetzlar și încă un regiment. Mai aparținea divisei întâie batalionul de vênători nr. 29, cavaleriă și artileriă.

Într'a 6 sept. 1878 demineta trecu divisiunea sub comanda maresalului locotenent Veczay riul Sava, și se îndreptă spre Doboı, spre a fi încorporat cu corpul lui Szapary, care eră strimtorat de Bosneci. Dară de abiă ce ajunse divisiunea la Doboı, vini și porunca telegrafică dela comandantele suprem Philippovics, de a vini în marșuri sfortate la Serajevo.

Îndată se și porni divisia întregă. Dece zile neîntrerupt merse divisia până ce ajunse la Serajevo. Atăt diua, cât și cea mai mare parte de nôpte marșuruiă ea; diua se înterumpea marșul numai cât timp eră de trebuință pentru menagiare. Îndată ce vini timpul de menagiare, se stetu locului: boii requirați se tăiară de cătră soldați în moment și căldărașele cele mici, ce le pörtă fieșce-care a două cătană pe spate, se puseră la foc. Soldații osteniți căutau vre-o umbră sub un copac, și aici lungindu-se și ștergându-și sudorile se odihniau de strapație.

Și nu eră ușor pentru un Bucovinean a marșurui în aceste țeri mai calde, și mai ales cu acest echipament nepractic milităresc pentru marșuri de veră.

Soldatul austriac pörtă în timp de resboiu pantaloni de postav gros albastru, și un capot ier albastru gros pe trup, o cravată grôsă pe grumaz, numită de Români sgardă, și o șapcă grôsă albastră de bumbac pe cap; pe spate o tornistră de pele de vițel cu menunțusuri și cu un alt capot și o päreche de ciobote, și peste acesta mântaua încolăcită peste umër. Sërmanul arêtă, pare că ar avé de mers în Sibiria, ieră nu într'o țeră atăt de caldă ca Bosnia.

Sërmanii soldați goliau toate busunările și tornistrelor lor, ca să-și ușureze sarcina lor. Vedeai nu pe unul, care schimbase în Brood bani pentru parale menunțele, că dăriuă aceste sorocoveți, numai să-și ușureze buzunările, și nu se găsia nimenea să le iee. Bani acestia se aruncau apoi pe drumuri. La atăta valöre ajunse paraua. Dar și lipsa drumurilor îngreuiă mult situația sërmanilor. Bosnia adeca n'avea încă pe atunci drumuri; aceste le-au făcut Austriacii după ocupație. În tötă Bosnia se găsiau numai cărări simple, de umblat numai pentru cătări. Bosneci par a nu cunoșce încă binefacerile unui drum, cu atăta mai puțin a unui car. Totul âmblă numai călare, și de aceea nici n'au avut trebuință de așa de mare lucș. Când e uscat, merge încă, dar de e umed și plouă, nici n'ai cum să te miști în locurile aceste.

Să nu te miri dară, când mulți dintre soldați cad de slăbiciune jos și de abiă că se tērăe după trupă. Mulți din aceștia cădeau în mânilor Bosnecilor, cari fără crutare i masacrau, i desbrăcau și tăindu-le capurile, lăsau trupurile gôle în câmp. Așa prins-au câțiva soldați dela regimentul Bucovinean pe un bêtân bosneac, care peste spate avea o curea, pe care erau înșirate o mulțime de limbi de soldați austriaci. Se înțelege, bestia asta fu împușcată pe moment de cătră revoltații soldați. Și în tötă campania nu se mai dă pardon la un bosneac prins cu arme în mână; în moment eră așa unul împușcat.

De o aprovisionare a soldaților din partea locuitorilor nici nu putea să fie vorbă. Bosneci, ce-i prindeau soldații, n'aveau nimică cu sine, afară de iataganul, pușca și straele lor. Sate, cum se află prin Bucovina și prin alte țeri ale Austriei, lipsesc în Bosnia. Un sat Bosneac custă de regulă din 6 au 7 case, depărtată una de alta ca de $\frac{1}{4}$ de ôră, și aceste acü nelocuite. Bosneci stau în păduri adunați, și pândesc din tufșuri, cum să curățe de soldații austriaci. Și un sat e depărtat de altul cu ôre întregi.

Altfel se înțeleg: eră în țerguri, ca Maglai, Zepce etc., prin cari au trecut soldații. Aicia au fost Bosneci mult mai galanți. Îndată ce intrară soldații într'un

oraș, și se comandă rapaus, se observă, cum Turcii și Bosnecii îți oferiază stecluțe mici cu cafeua turcescă, ce o turnau din vase mari, și raki (rachiu) pentru ce se mulțămiau cu prețuri de bagatelă. Pentru o steclă de cafea se plătia 4 cr. Dară fericirea nu dură mult. Comanda sună ierăși: „Înainte!”

Dar se stăm! menagea e gata!

Toți alergă să nu rămână fără nimic. Cei puțin boi recuirați cu putere dela Bosneci, trebuie să sature întreaga divizie, o mulțime numai de 15 mii de oameni. Mai bine stau soldații cu dejunul. Ei capătă în fie-care demință câteva grăunțe de cafea arsă, ce o ferb apoi la stație de odihnă. Rășnițe de cafea nu se află aici; cu hârlețul lui Linnemann dumatică ei grăunțele de cafea și scoțând căldărașele lor de pe spate, încep a ferbe cafeua. În cafenelele orașelor găsești tare bună cafea, dar asta n'ai da o pentru aceea. Mai capătă ei vin seu rachiu.

Dară de ar fi asta totdeauna!

Din cauza lipsei drumurilor, ajunge arare-ori trenul militar cu victualii la timp la stațiile otărite de odihnă ale armatei. Cai periți, care stricate, poloboce de vin resturnate găsești adese ori lângă cărări. Nici nu-i de mirat, decă soldații în tot marșul lor sfortat au capetat numai vre-o câteva ori vin. Intendantele regimentelor sânt dară siliți a recurge la recuisite la Bosneci, ieră ce află la dênșii și pe câți află pe acasă? Și de află ceva la dênșii, pôte să satisfacă la atâte mii de oameni, și alți ce mai sosesc în urmă, și câți au mers înainte? Fomea silise nu odată pe sërmanii, de a-și căută singuri hrana pe câmpuri, pe unde treceau. Morcovul, perjele erau bucatele lor cele mai delicioase. Ietă că dl corporal Nițu Chiforesi se întorce cu o bucurie nespūsă, cu un morcov lung ca un iatagan turcesc inapoia la camerații sei și le povestește noutatea mare: „Măi, se știți, că am dat de vr'o câțiva Unguri dela regimentul Iosef, cari vorbesc românește ca și noi; ei mi-au dis: „Măi, nu mănacă morcov crud, că te-i bolnăvi”. Și mult se mirară aceste ființe românești.

Dară tobele încep a sună și soldații înșirându-se se pornesc. Și înire piedicele cele mai mari, în arșița cea mai mare se duc ei; sórele deja apune și comanda militară nici nu se gândește a comandă: „stați!” Vine și nóptea și ei tot se duc. Dară soldații espiră mai ușor; recórea nopții imputernicește puterile. Tocmai pe la miezul nopții încetă marșul. Dară stația nu se face în vre-un oraș cu cuartire luate de mai înainte, nici într'un sat, ci pe câmp liber. Soldații își caută locul cel mai bun și acolo se trântesc ei și adorm. Tornistrul e perina lor. Asta trece încă, decă e uscat, însă ce-i de făcut, când plouă? În glod se așeză ei, unde odihnesc până demință. Mare noroc e, când se face stațiunea lângă aședămintele omenesci. Atuncia se catără soldații pe ori ce loc, ce numai i pôte scuti de umedelă și se culcă. I veđi chiar pe petrele mormentale dormind, și cât sânt de fericți?

Cu aceste greutateți ajunse divisiunea întâie într'a 16 sept. la Serajevo.

Comanda supremă dedă 2 zile spre restaurare, și apoi mai departe la Pod z. Romania, contra insurgenților. Dară de repaus nici nu se gândiră soldații. Curiositatea i împinse în oraș, să vedă mai de aprópe cuibul capital al inamicului lor bestial. Timpul ce li mai remase, il întrebuințeză pentru corespundință pe la familiile și cunoșcutii lor. Din Serajevo auđiră ei de strapațiile și miserile, ce le-au pățit sërmanii.

Intr'a 19 sept. părăsi divisia întâie Serajevo și se îndreptă încet și precaut spre Pod z. Romania. Vedetele spionară pozițiunea inamicului. Intr'a 20 sept. anunțau ele, că inamicul e concentrat la Bandin Odeac și numeră peste 6000 de oameni.

Prin tótă divisia merse o voce, că mâne a să vie la luptă.

Fiește-care soldat scrie pe la familia sa, luând adio dela dênșii, căci cine șcie, cine va eși viu din luptă; poșta militară nu eră nici odată așa de încărcată ca acum. De ar ghici cineva conținutul acestor epistole, de sigur, că s'ar emoționă, să fie el și nesimțitor ca un animal. Numai familiile acestor luptători bravi au cunoscut sentimentele lor adevărate. Și la câți au fost ele într'u adevăr un adio? Să nu vie aceste epistole inaintea sosirii șcirilor de reușita luptei?

Faima despre luptă se adevări, când spre sēră vini ordinul, ca să se apropie precaut și neobservat de Bandin Odeac. Intrégă divisia într'a pădure mare și merse până la 12^{1/2} nópțe, când vini poruncă la stat. Ori ce convorbire tare și fumare eră interđisă. Omenii steteau mai multe césuri, așteptând cu nerăbdare, ce o să vie. Vedetele sosiau și se îndepărtau neconținut.

De odată sosește porunca de a se pregăti la luptă. Culinarii companiilor începeau a ferbe; vin și rachiu se împărți pe la soldați.

Soldații se convorbiau și păđiau serioșitatea demnă de un așa momēt. De și emoționați, ei erau în de comun voioși; numai ici colea se observă vre-un desপরat, tormēniat de presimțire, că n'are să vedă caminul părintesc. Acolo se îmbrățișeză doi, pôte inimizii de înainte, dar cari acū au uitat totul. Momētul de față absorbi la toți preocupăția cu familia sa din Bucovina.

La 6 ore demință în 21 sept. încep preparările pentru luptă.

Inimicul a ocupat o poziție tare pe un del, și-i inarmat cu puști de sistemul Peabody. Poziția lor forte favoritoare o apără ei cu 6 tunuri.

Comanda divisiei a luat dispozițiunile următore. Regimentul Bucovinean baron Kellner avea să atace centrul poziției inimice, regimentul nr. 37 din Oradea-mare archiducele Iosif amēndoue laturile, pe când brigada a două impreună cu batalionul de vênători nr. 29 avea să incungiure pe inimicul și să-l atace la spate. Artileria se postă pe un del, carele predomină poziția inimică.

Intru implinirea acestei comande batalionul întâi și al treilea al regimentului Bucovinean aveau să atace pe inimicul, pe când batalionul al doilea formă reserva, rămând numai 500 de pari inapoi.

La 7 ore demință se auđi întâia impuscătură de tun; se deschide un foc teribil de pușce, fumul aruncă o cētă surie peste luptătorii de amēndoue părți. Nu se vede nimică, se aud numai șuerăturile de glonțe și bubuitul tunurilor și strigăte par că înădușite a luptătorilor și vaetele răniților.

De odată focul par că slăbește. Dară reserva se mișcă, căci inimicul tulise la fugă, și prin cēta, ce se perde cu incetul, se ved turbanii și fesuri cum de fug, sar și se rostogolesc în sângele lor. Brigada a două n'a reușit să incungiure la timp pe inimicul; el fugi dară.

Cēta se redică și ce privește pe câmpul de resboiu?

Perderile sânt mari. La regimentul Bucovinean au căđut pe la 70 de oameni morți, pe la 150 de oameni vulnerați greu, și un căpitan mort, un major rănit și 6 oficieri greu răniți, dintre cari și oficierul de rezervă George Muntean. Acesta din urmă muri în luna nov. 1878 în Viena, unde fu inmormēntat cu pompa cea mai mare militară. O damă aristocrată filo-română din Viena puse la asta ocaziune o amintire într'o cuvertă închisă sub capotul repăusatului soldat; ce eră în cuvertă, nimenea nu o șcie. Sërmana petrecuse pe mor-

tul cu lacrimi în ochi până la mormânt. (Vezi „Fam.” din a. 1878.)

Să părăsim câmpul luptei, aici vom afla numai scene mișcătoare: răniți vâetându-se, pe cari i cercă medicii și pe cari i rădică soldații sanitari, ducându-i la căruțele sanitare, spre a-i transporta în spitalele militare ale Bosniei și ale Austriei, și morți, pe cari i îngropă. Pe unul îl compătimește mult sërmanii soldați: este boerul din Bucovina dl P., sergent. Un glonț de tun i-a rupt falca de tot, și sërmanul trăiește; limba i spîndură, o privire strașnică. Să părăsim câmpul luptei!

(Finea va urmă.)

Dionisiu D. Olinescu.

Să cânte alții!

De ce me tragi ca de urechi,
Să-ți cânt din mândre țile vechi,
O muza mea?! Tot a trecut,
Să cânte alții, eu s-auscult.

Am fost odată, dar acum
Uitat sînt ș-aruncat pe drum,
Ca flórea cea portată 'n sin,
Ca moșul gârbov și bêtrân.

Să cânte alții, eu am plâns
Și lacrimile mi s-au stins,
Și mii dureri m'au năpădit
Și inima mi s'a sdrobotit.

De astăzi, liră! bun remas,
Descînd în lume din Parnas
Și trag o dungă pe trecut,
Să cânte alții, eu ascult!

V. B. Muntenescu.

Mănușile.

Un gastronom, erudit, gramatic, retor și filosof tot-de-odată, Ateneu, ce trăia în secolul al III-lea, a scris în grecesceună carte foarte bogată în amănunte asupra anticității. Cartea acésta e intitulată: „Sofistii la mesă seu banchetul învățaților”.

Înr'ensa, plină fiind de digresiunile ce le fac óspeții unui amfitrion avut și învățat numit Laurentius, se póte ceti următorul ciudat lucru:

Un mîncăcios distins, numit Pithyllus, nu se aședă nici odată la mesă fără să-și fi înmănușat mai înainte mânele.

Mănuși la mesă! De ce? se va întrebă ori cine.

Respunsul e foarte simplu. Pithyllus eră grăbit să atingă înaintea ori cărui alt comesén bucatele ce se puneau pe mesă; și, fiind că erau ferbinți, putea, mulțămită mănușilor sale să le aducă la gură numai decăt, sub privirile uimite ale celorlalți mosafiri.

Dar, se va dice, aceste bucate fiind luate după foc, trebuia să-i arză și limba acestui lacom găman. Firește, și povestitorul Ateneu se grăbește a adăugi, că Pithyllus nu numai că-și înmănușă mânele, dar mergea cu acésta ingrigire până a-și băgă și limba într'un toc de piele.

Acést din urmă amănunt gastronomic trebuie lăsat în respunderea sciutului filosof, dar noi să tragem conclusiunea că chiar din secolul al III-lea se purtau mănuși. De altmintrelea nu se șcie tocmai bine epoca originii acestui fel de îmbrăcăminte.

În secolul al XI-lea obiceiul acesta eră respândit numai printre cei mari. Mănușile pe atunci erau împodobite cu smalțuri, mărgăritare, în rubine și smaragde.

La Veneția, în epoca splendórei sale, atunci când umplea Mediterana cu flotele sale, adeca în secolul al X-lea, demnitarii purtau cu fudulie mănuși de mătase minunat brodate, pe care aurul și mărgăritarele abundau.

Sînt de amintit și mănușile de o incomparabilă bogăție ce le purtă Carlemagne.

Mai târziu veni moda în Spania și în Italia d'a se purtă mănuși de piele galbenă acoperite de desemnări ca eventalierele.

În al XVI-lea și al XVII-lea secol se vîd figurând mănușile printre darurile diplomatice. Au fost ambasadori d'ai Spaniei la cari, în capitolul cheltueleur lor, se vedea figurând para guantes (pentru mănuși) sume însemnate.

Regina Ana de Austria, care avea o mână pré frumósă, acea mână care inebunise pe Buckingham, iș comandă mănușile în Spania. Avea un secretar special însărcinat ca să ducă la Madrid una din mănușile sale ca model pentru cele ce comandă să i se facă.

La curtea Engliterei, în timpul Elisabetei, se admirau mănușile țesute în foi de rosă purtate de seniorii din secolul al XVI-lea. Aceste mănuși erau fabricate la Roma sub numele de mănuși à la Frangipane. Fabrica signorei Maddalena eră cunoscută la curțile din nord, pe unde dómnele cele mari se împodobiau cu manufacturile sale profunate ce costau foarte scump.

Moda d'a se purtă mănuși s'a respândit răpede și s'a generalisat. Fabricarea eftină a favorisat întrebuintarea lor. Centruri de producțiune, s'au distins în acésta industriă, cari în țilele noastre au reprezentanți numiți la Paris, la Grenobla, la Turin și în Șvedia.

B. P.

Din Alecsandria.

— La ilustrațiunea de pe pag. 313. —

De câteva săptămâni sosesc șciri îngrozitoare din Alecsandria. Acest oraș, capitala Egiptului, s'a fondat de cătră împératul Alecsandru cel Mare cu trei sute de ani înainte de nașcerea lui Christos.

Poporăciunea de acolo e mohamedană, însă creștinii duseră și acolo civilizațiunea, și fiind că civilizațiunea pretotindene cucerește, așa și creștinii începură a cuceri poporăciunea mohamedană de acolo.

De osebit francesii și englesii își puseră carul în petri, pentru ca să devină domnii acelu pămînt îmbelșugat.

Dar scopul nostru nu este d'a face istoricul cestiunii Egiptului, vom să accentuăm numai, că bunii mohamedani într'o ții, la 11 junie an. c. se tređiră, că rolul lor devine din ce în ce mai umilitor, se rescolară și inscenară un măcel înfricoșat.

Ilustrațiunea noastră înfățișeză locul unde a isbucnit rescóla, adeca piața orașului Alecsandria. Totodată însă ne probéză, că arhitectura și în Alecsandria a făcut progres mare, căci piața aceea ar decoră cum se cade și un oraș european.

De atunci rescóla ia un caracter din ce în ce mai acut și cine șcie, decăt nu va deveni în urmă un resboiu mare european?

Pămîntenii măcelăresc în tóte țilele pe europeni. Din cauza acésta comercieul a amórtit, gróză și urgie s'a respândit în tóte părțile. Se dice, că în cas de invasiune europenă, egiptenii sînt decisi să închidă canalul Suez.

G. P.

Blondinele și brunetele.

Damele își aleg toaletele mai ales din considerațiunea de a deveni mai frumoase. Nimene nu se poate suferă pentru acesta, căci cui nu i-ar plăce o femeie frumoasă? Dar nu se poate contesta, că tocmai prin toaleta de multe ori se jertesc frumsețile naturale. Nu vom să vorbim despre moda de acum, care în unele privințe nici decât nu se poate numi estetică; ci ne vom opri numai la cestiunea care privește alegerea colorilor.

Este de obște cunoscut, că damele își aleg colorrea îmbrăcămintelor și părului lor în consonanță cu colorrea feței și a părului, pentru ca nu cumva să părădă aceste din frumsete; cu toate acestea în multe privințe se mai fac încă greșeli.

Gustul adevărat însă nici odată nu va voi să strălucască în niște colori bizare și estravagante, ci va păstră totdeauna simplitatea armonioasă.

În privința acesta însă sunt anumite reguli atât pentru blondine, cât și pentru brunete.

Însă atât blondinele, cât și brunetele se împart în două clase. Blondinele albe, palide și mai întunecate; brunetele palide și mai negre. Celelalte colori sunt numai nuanțele acestor colori de frunte.

Fie-care din aceste clase trebuie să aibă în îmbrăcămintea ei altă colorre, de cumva voiește a străluci prin frumseța sa și decât nu vră să apară mai puțin frumoasă sau chiar neestetică, prin disarmonia colorilor toaletei și a feței sau a părului.

Îmbracă pe cea mai frumoasă brunetă în vânet deschis, și ea va deveni urită. Cea mai încântătoare blondină își va perde frumseța, decât va îmbracă toaletă galbenă sau roșie. Chiar și colorile potrivite devin urite prin compozițiunea rea a lor.

Vom să facem numai câteva observațiuni.

Blondina palidă și deschisă poartă mai cu efect colorrea verde, căci acesta dă peliței palide a aparință rosatică. Însă acel verde trebuie să fie fraged. Cu acesta armonisază în anumite proporțiuni galbenul auriu, orange și roșu, însă nu nemijlocit în față. O pelerie verde cu ceva orange în garnisire este foarte recomandabilă pentru ochii vâneți. Afara de verde, se mai potrivește vânetul, precum și albul nuanțat. Colorile: galben, orange, roșu și purpur, trebuie să se evite cu precauțiune, decât aceste nu se supun la: verde, vânet sau alb. Alb și negru, cari nu sunt colori, se pot poartă fără sfricare de ori ce damă.

Pentru blondinele castanie se recomandă colorrea verde închisă și vânetă închisă, precum și colorile neutrale: sură, cenușie etc. Fața pre roșie se moderază mai bine cu verde, cu flori rosatică, sau albe și orange. Pentru aceste blondine regula sună astfel: cu cât mai palidă e fața, cu atât mai deschis trebuie să fie verdele; cu cât mai roșie e fața, cu atât mai deschis are să fie vânetul.

Bruneta palidă cu păr negru, are să-și aleagă toaletă neagră, sură întunecată, galbenă aurie sau de colorrea paiului. Vânetul adevărat, verdele și roșul purpuriu sunt de evitat. Vânetul închis, verdele sau violetul sunt asemenea stricăcioase, decât în colorrea principală au cât de puțin galben.

Bruneta roșie cu păr și ochi negri și cu o peliță de orange, potențiază frumseța sa, a părului și ochilor sei, prin colorile: galben, de colorrea paiului și auriu.

Orange numai în dimensiuni mici, asemenea și roșu Roșul întunecat în îmbrăcăminte se potrivește la față pre sănătoasă. Din colorile neutrale, sura, cenușia se se evite sau se se întrebuițeze numai cu precauțiune. Toaleta ei albă se va garnisi mai potrivit cu purpur, orange sau galben, asemenea și părul. Cea albă se va garnisi mai bine cu colori albe, roșie sau galbene.

Rosa Trandafir.

E e h o .

În salonul unei familii bogate, fiul mădărit își luă permisiunea d'a dice unui óspe: „tata“.

— Nu me numi „tată“, — răspuse óspele. Nu pentru că n'aș vră să apar bătrân, ci pentru că nu mi-ar plăce, ca cineva să-mi dică, cumcă am un băiat rău crescut.

*

O istorie care se povestește într'o comună din Normandia:

Un copil lipsise într'o zi dela lecțiunea de catechism și când preotul i făcu observațiune pentru acesta lipsă, răspuse: „Am găsit un cuib de grauri și m'am dus să văd puii, pe care i voiu pută luă în curând“.

— „Ah!... și unde e acel cuib?“ — „În cutare loc“.

După cinci sau șese zile, școlarul voi să se ducă să vădă puii. Desamăgire... puii sburaseră... „Ce cauți?“ — îl întrebă o femeie. — „Cuibul de grauri“. — „Preotul a trecut ieri pe aici și a luat cuibul și graurii“.

Băiatul nu dice nimic. Ș'apoi ce ar fi putut dice! Dar se gândi mult și cele ce urmază vor dovedi acesta.

După câțiva ani, băiatul se duse să se spovedească. Preotul i făcu întrebări asupra purtării lui, îl întrebă decât începuse să se uite la fete, decât are vr'o bună amică.

— „Da, am o bună amică, — răspuse băiatul, — ș'o mărturesc cu umilință“. — Ah! și cum o chiami? Unde locuiește? — „Asta nu v'o pot spune... mi-ai face tot ca cu graurii“.

*

Celebrul doctor Du Moulin, fiind în agonie, dice către mai mulți confrăți care i deplorau perderea.

— Dlor, las în urmă-mi trei medici mari...

Medicii cari erau de față, creșdend că murindul are să dică, că dênșii erau acei medici mari, se uitau cu mare interes la buzele murindului, care murmură:

— Apa, exercițiul, dieta.

Literatura și arte.

Concert la Brașov. Cântăreța contesa Gaetanina Friggeri a dat în săptămâna trecută un concert la Brașov, la care au cooperat și domnișora Sevastia Mureșan și dl dr. Baiulescu. Dșora Mureșan a cântat un duet cu concertanta, ier dl dr. Baiulescu a executat o piesă de violină. Ambii au fost aplaudați cu multă căldură, căci dșora Mureșan posedă o voce de un timbru plăcut, ier dl Baiulescu este mai mult decât un simplu diletant. Concertanta a cântat și o piesă românească, una din frumoșele compoziții ale dlui Iacob Mureșan: „Departa clopotul resună“, cuvintele de dl Nenițescu.

Nr. 6 al Ședetőrei conține următorele materii: Minciună și nu pre, istoriă de V. B. Muntenescu; Muieră veduvă, de Sim. P. Simon; Cum e românul, caracterizare de Ioan Petran; Așteptarea, poezie de V. B. Muntenescu; Familia Mohor, istoriă de A. Lupul Antonescu; Doine și hore din popor, de Eufrosina Sânzian; Samuil Vulcan, biografie; Pădurea și agricultura, de A. R.; Recela la picioare; Insemnări de folos. Par-

tea umoristică, sub titlul „Gura Satului“, conține următoarele: Scrisorile lui Păcala către Tandala; Hodorose și Trosc; Indreptări; Căzania țiganilor, de Dimitrie Barbu. Ilustrațiunile, în partea serioasă, portretul lui Samuil Vulcan, în partea umoristică 4 caricaturi. Prețul Ședetőrei pe anul întreg este numai 2 fl. Redactor Iosif Vulcan.

Critica franceză scrie cu multă laudă despre micul tablou ce l'a spus pictorul Grigorescu în „Salonul“ francez, sub titlul: „Un colț din atelierul meu“. Ziarul „Monitorul artelor“ scrie, că tabloul este frumos și bine reușit, c'o femeie în costum lila care împreună toate fețele. Un alt condeiu în „Ziarul artelor“ scrie, că în tabloul dlui Grigorescu femeia zugrăvind pe porțelană este lucrat cu arte. Ieră „Nouvelist“, vorbind de tabloul acesta, țice că dl Grigorescu este: „Un adevărat artist, un poet, un visător. Abia este desenat, abia este zugrăvit, și cu toate aceste, ce delicatețe, ce farmec de culore! În adevăr s'ar pute bănuî, că dl Grigorescu este unul din acei pictori ai minunatei școle din secolul XVIII-le, care avea de cap pe măestrul puternic și incântător Watteau“.

Teatru român în Timișora. Dl G. A. Petculescu jôcă acum a trupa sa la Lugos, de acolo va vini la Timișora, unde va jucă piesele următore: „Mihaiu Eroul, séu Rentôrcerea cu triumf“, în 4 acte și 3 tablouri; „Lipitorile Satelor“, în 5 acte; „Luarea Rușciucului de armata română“, în 6 acte; „Boieria și Prostia“, vodevil în 3 acte și „Invingerea Griviței de armata română în 5 acte.“

O carte englesă despre români. Nu de mult a apărut la Londra o carte intitulată: „România. Trecut și pșesinte“ (Roumania past and present) de James Samuelson. Opera acesta are 289 pagini, cu o cartă geografică și una istorică a României, mai multe facsimile și foto-litografii. Între aceste din urmă sânt importante mănăstirea Curtii de Argeș și cu deosebire aceea care represintă pe regina României în costum național, cu furca la briu, sucind firul din caer. Opera e împărțită în două părți principale, la care se adaugă la fine și un apendice.

Diaristic. „Natiunea“ e frumosul titlu al unui nou organ de publicitate, care a apărut la București sub direcțiunea dlui Dimitrie Brătian. Va eși în toate țilele, cu programă liberală moderată.

Musicalie nouă. La Táborszky și Parsch în Budapesta a apărut cântecele populare din piesa: „Vörös sapka“, de Vidor Pál. Prețul 1 fl. 50 cr.

C e e n o u ?

Știri personale. *Maj. Sa regele Francisc Iosif* a dăruit pentru biserica din Sohodul în Transilvania 100 fl. — *Regina României* se va duce pentru câteva țile la baile dela Franzensbad. — *Dl Spiru Haret*, membru corespundinte, a pșesintat Academiei române o invențiune a sa pentru măsurarea repeđiciunii apei, basată pe un nou principiu. Guvernul român i va acorđă pentru punerea în aplicare a acestei invențiuni o mie de lei. — *Dl Constantin de Steriu*, bancar în Brașov, a dăruit bisericei din Stupini 100 fl. — *Dl dr. Mitrea*, căpitan român (de origine din Transilvania) în armata olandesă, a fost numit oficier al „Corónei României“.

Hymen. *Dl Ioan Cornea*, inginer la calea ferată Arad-Valea-Crișului, ș-a incredințat de soție pe domnișóra Petronela Mișiciu din Arad, fiica dlui Emanuil Mișiciu judecător la tribunal.

Regele și regina României s'au mutat deja la Sinaia, unde vor petrece totă véra. Mercuria trecută a sosit la Sinaia și ducele de Nassau, unchiul reginei. Regele a vinit spre a-l întimpină până la Predeal.

Séra se dete un prând regal, apoi urmă o retragere cu facl. O mare parte a elitei din București asemenea se află deja la Sinaia.

Dl Gr. Tocilescu a făcut interesante descoperiri la câteva mănăstiri din Bucovina. Dsa asistă în Homor la deschiderea morméntului ctitorilor monastirii și constată, țice „Românul“, că morméntul fusese violat, de ôră-ce s'a găsit înaintu o monedă austriacă dela 1858, ôsele erau respândite și nu se află nici un obiect de ôre-care valóre. Dl Tocilescu după ce a cules, și copiat toate inscripțiunile de pe petrele morméntate, de pe clopote și din manuscriptele dela Homor, a trecut la monastirea Voroneț. Aci a aflat portretul spîmatic al lui Ștefan cel mare, portretele Dómnei sale Maria ș'a unei fiice, cum și portretul celebrului Daniil Sihuștrul. Tot aci se află și morméntul acestui Daniil cunoscut din tradițiune. Dela Voroneț, dl Tocilescu a trecut la monastirea Moldovița. Aci se află portretul lui Petru Rareș, al soției sale Iléna ș'a fiilor sei Ștefan și Iliăș, cum și mai multe odóre scumpe. În întreg, dl Tocilescu a cules peste opt-țeci inscripțiuni de pe morminte, de pe păreți, cruci, strane, clopote și manuscripte, pe cari le va comunica Academiei române în ședința viitoare.

Petrecere de véra la Beiuș. Dómnele Ecatarina Creț și Irina Antal din Beiuș arangiară în dumineca trecută la „Fântâna popii“ o petrecere de véra foarte plăcută și amicabilă. La acesta luară parte următorele dómne: Irina Antal, Ecatarina Creț, Leontina Roman, Amalia Clintoc, Etela Zîncou și domnișórele: Irina Antal, Aloisia Creț, Cornelia Pop, Adalbertina Pap, Irina Panczel și Augustina Pap. Petrecerea se începu cu cină, apoi urmă danțul care dură până deminéta. Dómnele arangiatóre au deobligat mult junimea pentru oferirea acestei petreceri plăcute. Acesta petrecere s'a arangiat în semn de recunoștință și ca revanșe, pentru represintațiunea teatrală din 11 junie, care a avut un succes atât de bun.

Asociațiunea transilvană. Despărțeméntul I, al Brașovului și Trei-scaunelor va ține adunarea sa generală în orașul Breșcu la 23 julie. Directorul despărțeméntului e dl Ioan Petric, secretarul dl Iosif Maxim.

Împărțirea premiilor expozițiunii din Sibiu se făcu în mai multe locuri cu festivitate cuviinciosă. La Abrud împărțirea avu loc în 18 junie, cu care ocașune se ținu și maiialul reuniunii femeilor române de acolo. Împărțirea se deschise prin o cuvântare a dlui A. Filip, directorul despărțeméntului, căruia i respunse apoi dl protopop Ioan Gall. — La Bucium în 25 junie predete dl A. Filip societății „Concordia“ medalia oferită; în numele societății respunse dl A. Danciu, carele apoi invită la mésa-i ospitală tot publicul. — La Lipova în 25 junie s'au distribuit premiile, cu pompă mare. Dl protopop I. Ţeran a deschis solenitatea, apoi școlarii și școlarițele cântară și declamară; după împărțire, dl I. Tuducescu rostí o cuvântare către popor.

Societatea pentru cultura și literatura poporului român din Bucovina va ține adunarea sa generală anuală cu finea lui junie și cu începutul lui julie în Cernăuți. Dl I. I. Bumbac declară, că nu va mai primi redactarea foii societății, care apare din august trecut sub titlul: „Aurora Română“.

O insectă nouă. Un membru al școlei practice de aclimațiune din Paris a descoperit, pe țermurile Africei, o insectă nouă, un fel de păiangen, care ar fi foarte lesne d'a-l aclimată în Europa și care produce fire de mėtase de culóre galbenă, tari și lungi. Acest esplorator a adus probe din acea mėtase cari au fost supuse camerei sindicale a Uniunii negustorilor de mėtasă din Lyon. Acesta insectă pôte să producă pe sêpțemână valórea unei gogoși a gândacului de mėtasă.

An murit: *Mircea C. Rosetti*, fiul cel mai mare al dlui C. A. Rosetti, în etate de 32 ani, la București. — *Petru Demian*, fost c. r. ampoiast și pretor reg., la 25 iunie în etate de 65 ani la Balșa în Transilvania.

Semestrul prim se'neheie cu nr. prezinte. St. abonanți sunt rugați a-și rennoi de timpuriu abonamentele. Prețurile sunt însemnate în fruntea foii. Pentru România, prețul pe jul.—dec. este 12 lei 50 bani.

Abonanții noștri își pot comanda la noi următoarele scrieri cu prețuri foarte reduse: „Ranele Națiunii”, roman în 3 tomuri, de Iosif Vulcan, în loc de 3 fl. cu 1 fl.; „Novele”, de același, în trei tomuri, în loc de 3 fl. cu 1 fl. 10 cr.; „Miresă pentru miresă”, comedie în 3 acte, de același, în loc de 1 fl. cu 25 cr.; „De unde nu este rentorcere”, roman de Adrien Gabrielly, tradus de Tit Bud, în loc de 1 fl. cu 25 cr. Asemene se oferă și portretul dlui Ion Bratian, în loc de 1 fl. cu 30 cr.

Din: „Sclavul Amozului” și din „Poesii”, ambele de Iosif Vulcan, nu mai avem nici un exemplar.

Edițiune nouă din „Lira Mea!” Exemplarele de lucș din colecțiunea de poesii noue ale redactorului acestei foi, trecând toate, în timp de două luni, s'a scos a două edițiune, care e și mai frumos legată decât cea d'intăiu. Prețul însă rămâne tot cel vechiu, 3 fl. Fiind că sunt de mai multe colori, onorab. abonanți binevoiescă a-și alege colorile, cari le plac mai mult. Colorile sunt următoarele: alb cu rosa, alb cu vênêt deschis, roșu cu vênêt deschis, roșu cu vênêt închis, roșu cu alb, vênêt închis cu rosa, verde cu galbên, vênêt deschis cu galbên, vênêt deschis cu rosa. Totodată observăm, că exemplare cu 2 fl. nu mai avem. Din edițiunea poporală însă, cu câte un fl., se mai află exemplare.

Editura Familiei.

i	C	t	r	é	s						
e	i	c	i								
ș	ă	r	e								
a	c	r	m								
c	m	i	t								
u	r	A	u								
u	i	r	e								
n	i	c	e,								
a	m	s	ă								
b	u	n	i								
a	n	a	c;								
t	i	m	u								
i	c	I	i								
u	r	m	e								
u	u	n	é								
s	c	c	b								
s	t	î	'n								
n	a	e	e								
c.	n	l	e	o	f	e	u	i	e	a	e
u	S'	I	i	m	n	s	s	n.	j	f	n

Ghicitură de șac

de

B Oct. Popescu.

Central University Library Cluj

Călințarul săptămânei.

Țiua sept.	st. v.	st. n.	Numele sântilor și sêrbătorile.	Sorele resare	Sorele apune
Dumineca	27	9	Cuv. P. Samson.	3 55	8 14
Luni	28	10	Chir și Ioan.	3 56	8 13
Martți	29	11	(†) SS. Ap. Pet. și P.	3 57	8 12
Mercuri	30	12	† Sob. SS. Apostoli.	3 58	8 11
Joi	1	13	SS. Cosma și Dam.	3 59	8 10
Vineri	2	14	Vestmântul Préc.	4 1	8 9
Sâmbeta	3	15	M. Jacint.	4 2	8 8

Terminul de deslegare e 19 iuliu. Ca totdeauna și de asta-dată se va sorti o carte între deslegători.

*

Deslegarea ghicitei din nr. 23:

Pomul fără cap e pomul rotunțat pentru ulțoit; iêr mortul e ramura nobilă pentru ulțoit. Ambele împreună vor atrage atențiunea ômenilor asupra fructelor lor.

Bine au deslegat-o domnii Iosif Popescu, Aureliu Crișan, Petru Vale și B. O. Popescu.

Premiul Fa câștigat dl Aureliu Crișan.

Proprietar, redactor respunďător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Ca tipariul lui Eugeniu Hollósy în Oradea-mare. Strada principală nr. 274.